[illegible]

სამშაბათი 11 მაისი 1336-1920 წელი. ფასი 5 მან.

სამუსლიმანო საქართველო

მემედ-ბეგ აბაშიძის რედაქტორობით
მისამართი: ბათუმი, შეპელევის და ბარცლ ქუჩის კუთხე № 7/10 ტელეფონი № 14.
დასაბეჭდი წერილები გამოგზავნებში შემდეგ ადრესით: „სამუსლიმანო საქართ“. რედაქციას.

ხელის მოწერა ღირს: ბათუმის ოლქში:
3 თვით . . . 300 მან.
2 თვით . . . 200 მან.
1 თვით . . . 100 მან.

№ 356 ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი. № 356

მუსტაფა ქემალ-ფაშა და სულთანის-მთავრობა.

ოსმალეთი დღეს უდიდეს გაჭირვებას განიცდის. ბოლოწინდელ საშინელ ომში მონაწილეობის მიღებამ მას უდიდესი უბედურება დაატეხა თავს. ოსმალეთს პირდებოდენ მოკავშირენი, რომ თუ ის თავს დაიჭერდა და ომში არ ჩაერეოდა, მისი ტერიტორია ხელუხლებელი დარჩებოდა. მაგრამ ენვერ-ფაშის პარტიამ, რომელიც ოსმალეთის ბატონ-პატრონი იყო, ოსმალეთი გახვია უდიდეს ავანტიურაში და მით ოსმალეთის ბედი ძაფზე დაჰკიდა. მან მოინდომა ისეთი რამის განხორციელება, რაც არა თუ ოსმალეთს, გაერთიანებულ ერებს და უგანათლებულეს სახელმწიფოებსაც სიზმრადაც ვერ მოულანდებოდათ მისი შესრულება. მან მოინდომა მთელი ქვეყნის მუსლიმანებისაგან ერთ დიდ სახელმწიფოს შექმნა. ეს აზრი ამ პარტიას ადერბეიჯანის ავანტიურისტებმა ჩააგონეს, და ენვერ-ფაშამაც ხელი მიჰყო ყოვლად განუხორციელებელ საქმეს.

მან ადერბეიჯანის მოთხოვნილებით ბულგარეთის ფრონტიდან სატყვეთსო ჯარები დასძრა კავკასიისაკენ ამიერ-კავკასიის დასაპყრობად და სწორედ აქ მოიტეხა მან ფეხი. ამიერკავკასია ვერ დაიპყრო და მოკავშირეთა ჯარებმა კი ფრონტი გაუხსნა ბულგარეთში. ბულგარეთი დაეცა და ომიდან გამოვიდა. ამით მოკავშირეებს გზა გაეხსნათ სტამბოლისაკენ და ოსმალეთიდაც მოითხოვა სეპარატიული ზავის შეკვრა. ენვერ-ფაშას მთავრობა დაეცა და გაიქცა. ოსმალეთში შედგა სხვა პარტიის კაბინეთი.

ბულგარეთის და ოსმალეთის ცალ-ცალკე დამარცხებამ და ომიდან გამოსვლამ გასტეხა გერმანიაც და ისიც იძულებული გახდა მოკავშირეთათვის ზავი ეთხოვა.

დამარცხებულ გერმანიას მეტი გზა არ ჰქონდა. ის დაემორჩილა თავის ბედს და ვერსალის ზავს ხელი მოაწერა.

ოსმალეთის ნამდვილი მთავრობა, მთავრობა სტამბოლისა, ამავე გზას ადგას. ის კარგად ხედავს, რომ ინგლის-საფრანგეთ-იტალიას ის ვერ გაუმკლავდება, კარგად ხედავს, რომ ამ დიდ სახელმწიფოებს ის ვერ ეომება, ამისათვის მას ძალა არ შესწევს და მზად არის დაემორჩილოს გარდაუვალ ბედს, მზად არის მოლაპარაკებით დაასრულოს საქმე მოკავშირეებთან.

თუ გერმანია დაემორჩილა ვერსალის ზავს, ოსმალეთი მით უმეტეს ვერ შესძლებს ბედთან ბრძოლას მოკავშირენი [illegible] ზავის შეკვრაზე. ეს გარემოება კარგათ აქვს გათვალისწინებული სტამბოლის მთავრობას, რომელმაც უკვე გაგზავნა საზავო დელეგაცია ვერსალში.

მაგრამ „პროგრესისა და ერთობის“ პარტია, პარტია ენვერ-ფაშისა კვლავ ავანტიურიზმით ცდილობს მოკავშირეების დაშინებას. ქემალ-ფაშის მომხრეები გადაუდგნენ სულთანს და ანატოლიის მოძრაობით ფიქრობენ უდიდეს სახელმწიფოების დამარცხებას. რომ ამ მოძრაობას შეუძლია ოსმალეთის კიდევ უფრო საშინელ დამღუპველ გზისაკენ გადასროლა, ეს ყველასათვის ცხადია და უპირველეს ყოვლისა ეს ცხადი შეიქნა სულთანის მთავრობისათვისაც. ამიტომ არის, რომ როგორც გაზეთები გადმოგვცემენ, სულთანს ირადე (ბრძანება) გამოუცია რათა შესდგეს მოხალისეთა ჯარი ქემალ-ფაშის ორგანიზაციებთან საბრძოლველად. სულთანი და მისი მთავრობა კარგად ხედავს, რომ ქემალ-ფაშის მოქმედება დამღუპველია ოსმალეთისათვის. და ეს მთავრობა ოსმალეთის კეთილდღეობისათვის საჭიროდ ცნობს ქემალფაშის რაზმებთან ბრძოლას.

ის იმედი ქემალ-ფაშისა, რომ მას ბოლშევიკები დაეხმარებიან, ფუჭი იმედია. ქემალ-ფაშას სურს ბოლშევიკების გამოყენება, მაგრამ ბოლშევიკებსაც სურთ ქემალ-ფაშა თავის იარაღათ გახადონ. ერთიც და მეორეც ცდილობენ, რომ ერთიმეორეთი დააშინონ მოკავშირენი. მაგრამ მოკავშირეებმა ძლიერ კარგად იციან თუ რა ძალას წარმოადგენენ ბოლშევიკები და ქემალ-ფაშა.

ყველასთვის აშკარაა, რომ ბოლშევიკები ქემალ-ფაშას ვერაფერში ვერ დაეხმარებიან. ბოლშევიკებს უდიდესი გაჭირვება აქვთ კარზე მომდგარი. ბოლშევიკებს სული კბილით უჭირავთ. მათ აუჯანყდათ უკრაინა, მალე უკრაინას მიჰყვება დონი და ყუბანი. ამას გარდა ბოლშევიკებს დიდი გასაჭირი დაატყდათ თავზე პოლონეთის ფრონტზე. პოლონელებმა კიევი აიღეს და იქედან ემუქრება ბოლშევიკების ცენტრალურ ციხე-სიმაგრეს. ამასთან ბოლშევიკებს სრულიად დანგრეული აქვთ თავის საბრძანებელი: ტრანსპორტი არ მუშაობს, იქ გამეფებულია წარმოუდგენელი სიმშილობა, ავადმყოფობა, დაღლილობა და სხვა ასეთები. თვით ბოლშევიკები არ მალავენ, რომ ისინი უბედურ მდგომარეობაში იმყოფებიან. და ერთად-ერთ საშვალებათ, ერთად-ერთ გამოსავალ გზათ მათ მიაჩნიათ მოკავშირეებთან ზავის შეკვრა. ახლა ისინი [illegible] ედავებიან და ლოქავენ მოკავშირეებს, ახლა ევედრებიან კიდეც: დაგვეხმარეთ, ჩვენ ზავი გვწყურია, [illegible], უარს ვამბობთ თქვენ წინააღმდეგ მოქმედებაზე ოღონდ რამენაირად დაგვდოთ მათ ზავზეო.

აი რას სწერს ბოლშევიკების მთავრობის საგარეო საქმეთა კომისარი ჩიჩერინი ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრს ლორდ კერზონს:

„საბჭოთა მთავრობა ყოველმხრივ მზათ არის, რომ ინგლისის მთავრობის სურვილს შეეგებოს. იგი ეხლავე მზათ არის ყირიმის ფრონტზე სამხედრო მოქმედებათა შეწყვეტის შესახებ მოლაპარაკება დაიწყოს ინგლისის მთავრობასთან, ან მასთან, ვისზედაც ის მიგვითითებს.... რაც შეეხება კავკასიის ფრონტს, იქ სამხედრო მოქმედებანი შეჩერებულია და საბჭოთა მთავრობამ მეზობელ სახელმწიფოებს პირდაპირ მიმართა წინადადებით დაუყონებლივ საზავო მოლაპარაკებათა დაწყების შესახებ. საბჭოთა მთავრობა პირობას იძლევა, რომ იგი მხედველობაში მიიღებს ინგლისის მთავრობის ინტერესებს კავკასიაში. საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარი ჩიჩერინი იმედს გამოსთქვამს, რომ თანხმობა მოლაპარაკების დაწყების შესახებ იქნება მოსამზადებელი ნაბიჯი, რასაც მოჰყვება „რუსეთისა და ინგლისის საერთო შეთანხმება“.

ამას სწერს ჩიჩერინი ინგლისის მთავრობას. აქედან ცხადია, რომ ინგლისს ევედრება ჩიჩერინი: შეგვკრათ ზავი, გარწმუნებთ—ყველაფერში დაგეთანხმებით.

აქედან ცხადზე უცხადესია, რომ ქემალ-ფაშას ბოლშევიკები ვერაფერით ვერ დაეხმარებიან. ქემალ-ფაშა მხოლოდ იარაღი იყო ლენინის ხელში ინგლისზე გავლენის მოსახდენათ.

და რომ ეს ასე იქნებოდა, ეს ძლიერ კარგად იცოდა სტამბოლის მთავრობამ. იცოდა მან, რომ ქემალ-ფაშას განდგომა და ანატოლიაში ფაფხური, ეს იყო ავანტიურა, რომელსაც, შეიძლება, სულ მთლად ზედ გადაჰყოლოდა ოსმალეთი.

და მიტომ დასწყევლეს ქემალ-ფაშა და მისი მომხრეები სულთანმა და შეიხულ-ისლამმა. მიტომ გამოსცა სულთანმა ბრძანება ჯარების შედგენისა ქემალ-ფაშასთან საბრძოლველათ.

„ხედაი მილეთის“ ხალხი, რომელიც ქობულეთლებს ატყუებს, არწმუნებს, რომ ის სულთანის მომხრეა. სულთანი კი ოსმალეთის საშინელ მტერათ აცხადებს ქემალ-ფაშას და სწყევლის მას და მის დამქაშებს. ქობულეთის რაიონის ზოგიერთ [illegible] კი ჰგონიათ, რომ სულთანის სასიამოვნო საქმეს აკეთებენ და ჰგონიათ ეს მათ მიტომ, რომ ასე [illegible] ისინი „ხედაი მილეთელებმა“, რომლებიც ადერბეიჯანის და ქემალ-ფაშის აგენტებია.

ამის შემდეგ მაინც უნდა მიხვდნენ [illegible] ქობულეთის რაიონის ზოგიერთი გზა-დაბნეულები. ამის შემდეგ მაინც გაიგონ, რომ მათი მოქმედება დაწყევლილია სულთანისა და შეიხულ-ისლამის მიერ.

ძმებო ქობულეთლებო, გონს მოდით! რათ ირცხვენთ სამუდამოთ თავს! რათ აჰყოლიხართ ჩვენი ქვეყნის დამღუპველებს! რათ ხდებით მოღალატეებათ..

ახალი ამბები.

◆ ინგლისის ადგილობრივი სარდლობა დარწმუნებულა, რომ „ხედაი მილეთის“ ორგანიზაცია, არის უპირველეს ყოვლისა ინგლისის ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული. ეს ორგანიზაცია მუსტაფა ქემალ-ფაშის აგენტებისაგან შესდგება. ამიტომ გუშინ-წინ „ხედაი მილეთის“ ქობულეთის ორგანიზაცია გაჩხრიკეს. წაიღეს სხვა და სხვა საბუთები.

◆ 8 ამ თვეს ინგლისის სარდლობის განკარგულებით დაატუსაღეს ზოგიერთი წევრები პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოსი. დატუსაღებულნი გაგზავნეს სამხედრო გემზე.

◆ ტფილისის გაზეთი „სახალხო საქმე“ შემდეგ ცნობას გადმოგვცემს:

„ტფილისში მიღებულ ცნობების თანახმად ინგლისის სარდლობას თანამდებობიდან გადაუყენებია ბათუმის სამოქალაქო გუბერნატორი გარრისი, ხოლო ბათუმის სამხედრო გენერალ-გუბერნატორი გენერალ კუკ-კოლლის ლონდონს იწვევენ.“

◆ ქობულეთის რაიონში კვლავ დაძრწიან პროვოკატორები. მათ მიერ შეცდენილ ხალხს ისინი ეუბნებიან, რომ მუსტაფა-ქემალ ფაშამ თქვენთვის უკვე გამოგზავნა ტანისამოსი და სამხედრო მასალებიო. ამრიგად უკვე ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს, რომ ქობულეთში შექმნილი მდგომარეობა მუსტაფა-ქემალ ფაშის აგენტების მოწყობილი საქმეა. ამ გარემოებას, როგორც ჩანს, ადგილობრივი მთავრობა არავითარ ყურადღებას არ აქცევს, გარდა იმისა, რომ ქობულეთში გაჩხრიკეს „ხედაი მილეთის“ კომიტეტის ბინა.

◆ ქობულეთის რაიონს მომავალში ნამდვილი სიმშილობა მოელის. ხალხი ქემალ-ფაშის აგენტებმა აიყოლიეს და ყანები დაუთესავია. ნეტავ როდემდის უნდა ატყუონ ავანტიურისტებმა ჩვენი ხალხი.

◆ 7 მაისიდან ბათუმში ფოსტა-ტელეგრაფში შემოიღეს ცენზურა. განხილულ იქნება განურჩევლად ყველა კორესპონდენციები.

◆ 14 მაისს ბათუმის ქართული გიმნაზიის სასარგებლოთ გაიმართება მეორე ლიტერატურული საღამო საკრებულო დარბაზში. ამ საღამოსათვის საგანგებოთ მოწ-

[illegible]

[illegible] ... 11 მაისს ... [illegible] ... 3 მაისს; II ... [illegible] ... 8 საათზე.

[illegible]

◆ ... [illegible] ... რომელიც გადმოეცემა, რომ იქ ... [illegible] ... რით, როგორც ... [illegible].

◆ ... [illegible] ... ლებით, რომ ... [illegible] ... ჯარში ... [illegible] ... ლებულ[illegible] ... და ... [illegible].

◆ ... [illegible] ... 7 მაისს ... [illegible] ... სვენების წინ ... [illegible] ... ბი, მათგან სერიოზ[illegible] ... და სხ. ... [illegible] ... ლის მიწაწერილი და სხ.

◆ ... [illegible] ... საქართველოს ... [illegible] ... რიცხვს ... [illegible] ... 10 მილიონ[illegible] ... [illegible].

◆ ... [illegible] ... მიღებულია ... [illegible].

◆ ... [illegible] ... რომელიც განაცხადა ... [illegible] ... ბარგი.

◆ 9 მაისს ... [illegible] ... ში იყო 78 ავადმყოფი, ... [illegible] ... 8, მათში და გამოეწერა 2. ... [illegible] ... ლი ერთი, საავადმყოფოში ... [illegible] ... რა.

ქუ. ირაკლი სურგულაძე.

4 ამ თვეს ... [illegible]

[illegible] ... გამოთქმით, საქართველოს ... [illegible] ... თავის ... [illegible] ... და ... [illegible] ... ყვალი.

და მის შემდეგ არ ყოფილა არც ერთი წუთი, როდესაც პეტრეს თავისი ... [illegible] ... ლიმანთა საქართველოს სიკეთეზე ... [illegible] ... რომ და ... [illegible].

ასეთი იყო მისი ... [illegible] ... და ... [illegible] ... მისი სიკვდილ... [illegible].

რა სამწუხარო ... [illegible] ... პეტრეს. ... [illegible] ... რომელიც თავს ... [illegible] ... ქართველ მუსლიმანებს, ქართველი მუსლიმანების ხელით ... [illegible]. ... [illegible] რომელიც თავს ... ქართველ მუსლიმანებს, რომელთაც თავის სიცოცხლის საგნად ... [illegible] ... ერთად-ერთ საყვარელ ... [illegible].

და უბედურება ის არის, რომ პეტრეს ... [illegible] ... ორგვარი ნაღველი: ერთი ის, რომ მან დაკარგა საყვარელი ერთად-ერთი ძმა და მეორე ის, რომ დაკარგა ... [illegible] ... ხელით ... [illegible], რომ ... [illegible] ... იღწვოდა და ... [illegible] პეტრე.

საუკუნოთ იქნება ხსენება სამუსლიმანო საქართველოს დიდი მგზნებარე ... [illegible] ... ლისა.

მას შემდეგ, ჩვენ დიდ მწუხარე პეტრეს ... [illegible] ... ერთად ... [illegible] ... ყავ ... [illegible].

ჩვენმა ... [illegible] ... თავის სამუსლიმანო საქართველოს თავდადებული ... [illegible].

ოსმალეთი.

... [illegible] (... [illegible]), რომლის ... [illegible] ... ლისათვის ჯარი ... [illegible] ... ლე.

... [illegible] ... 150 ათასი ... [illegible].

დამფუძნებელი კრება.

30 აპრილის სხდომა.

ბალ. ჯუღელის სიტყვა.

დღეს, როდესაც კვლავ მოადგა საქართ... [illegible] ... ბოლშევიკები ... [illegible] ...

... [illegible] ... ვიწროდ კი როდესაც თავს ... [illegible] ... საქართველოს ... [illegible] ... დემოკრატია და ... [illegible] ... ლისას.

დღეს მდგომარეობა ... [illegible]. თუ წინეთ ... [illegible] ... დღეს როდესაც ... [illegible] ... ბოლშევიკებისა, ... [illegible] (ტაში) ... [illegible] ... (ტაში) ... [illegible] ... დღეს ... [illegible] ... (ტაში). ... [illegible] ... მაგრამ ჩვენ ყოველი შემთხვევისათვის მზად უნდა ვიყვეთ, რომ წინაშე იმპერიალიზმს ... [illegible] თუ იგი ... [illegible] ... და ჩვენი თავისუფლების ... [illegible]. მე ვფიქრობ რომ აქ, საქართველოს საზღვრებთან გაითხრება ბოლშევიკების სამარე: აქ მოხდება მისი დამხობა და დასამარება, თუ ბოლშევიკებმა გაბედეს და გადმოლახეს ჩვენი საზღვრები, ჩვენ ჯარს და სახალხო გვარდიის ... [illegible] ... ში და ... [illegible] ... (მხურვალე ტაში).

როდესაც ... [illegible] ... მე მგონია ეს არ არის ... [illegible]. ჩვენ ვიყავ[illegible] ... და ეს არის ... [illegible] ... რომ საქართველოს პროლეტარიატი ... [illegible] ... მე ... [illegible] ... რომელიც

... [illegible] ... 300 მილიონი მანეთი ... [illegible] ... საჭიროებისათვის.

დაიკარგა ... [illegible] ... მიცემული საქართ. რესპ. ბათუმის საგუბერნატოროსაგან.

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

344 (1—1)

დაიკარგა ... [illegible] ... მიცემული საქ. რესპ. ბათუმის კომენდანტისაგან.

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

342. (1—1)

დაიკარგა ... [illegible] ... ბილეთი მიცემული ... [illegible] ... სავან № 1028,—1919 წ.

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

353. (1—1)

დაიკარგა ... [illegible] ... მიცემული საქართველოს რესპუბლიკის ბათუმის კომენდანტისაგან № 5614—1920 წ.

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

345. (1—1)

დაიკარგა ნინა ... [illegible] ... ბილეთი, მიცემული ... [illegible] ... მილიციის ... [illegible].

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

346. (1—1)

დაიკარგა ... [illegible] ... ბილეთი, მიცემული ... [illegible] ... მილიციის ... [illegible].

ჩაითვალოს გაუქმებულად.

347 (1—1)

სტამბა ნ. ი. ... [illegible]

فاورت برمقله معاکوما (میشیفان) محکمهٔ جنائیه حضورینه چیقمشدر. مومی الیه رزوزولتك زمان ریاستنده بحریه نظارتنده ایدی. (ترومان)دن باشقه دیگر سکسان بش متهمك ده محاکمه‌سی اجرا ایدلمشدر. موسیو (نیوبری) مذکور انتخابات اثناسنده موسیو (هانری فورد)ه رقیب اوله‌رق اورته‌یه چیقمش ایدی .

فقط محاکمه نتیجه‌سنده حرکتی تعین ایتمش ومحکوم ایدلمشدر . بوندن باشقه اون آلتی متهم دها محکوم ایدلمش ، دیگرلرینك برائتنه قرار ویرلمشدر .

(نیوبه‌ری) بویوك برمیلیونر ومرکزی آمریقا حکومتلرندن غایت معروف فرقهٔ سیاسیه رئیسی اولدیغندن مسئله آمریقا غزته‌لرنده بر چوق قیل وقالی موجب اولمشدر . مومی الیه قرار واقعی استیناف ایده‌جکنی سویله‌مشدر. مع‌مافیه محکمه طرفندن ویریلن قرارك موسیو (هانری فورد) ك مجلس اعیانه قبولنی انتاج ایده‌جکی‌ده محتمل عد اولونمقده‌در.

§ تفلیسده منتشر « ساخالخو ساکمه » غزته‌سنك ویردیگی معلوماته نظرا باطوم لواسی والی ملکیسی هاریس انگلیز باش قوماندانلغی طرفندن عزل ایدلمش ووالی عسکری جنرال قوق‌قولیس لوندره‌دن ایسته‌نیلمشدر .

§ عینی غزته‌یه گوره باطوم لواسی داخلنده گورجستان عساکرینك تحت اشغالنده بولونان منطقه‌لرده « ادمینستراسیون » مامورلرینك انگلیز قوماندانلغنك امری موجبنجه ماموریتلرینه نهایت ویرلمشدر .

— تفلیسدن بیلدیرلدیگنه گوره ارمنستان حکومتنك تفلیس ممثل سیاسیلگنه تعیین اولونان یکرارایان اعتمادنامه‌سنی رئیس حکومته تقدیم ایتمشدر.

— (کی‌اف) شهرینك لهستان عساکری طرفندن اشغال ایدلدیگنی بولشه‌ویکلر اعتراف ایتمکده‌درلر.

— پارس — آلمانیا حکومتی دول ائتلافیه‌یه مراجعتله آلمانیاده اجرا اولونه‌جق انتخاباته قدر ٢٦ مایسده انعقادی مقرر اولان (سپا) قونفرانسنك تاخیرینی طلب ایتمشدر. آلمانیا انتخاباتی حزیرانك اوننده اجرا ایدیله‌جکدر.

— ارمنستانك تفلیس ممثل سیاسیلگنك آوروپادن آلدیغی بر تلغرافنامه‌یه گوره آمریقا حکومتی ارمنستان ایچون یاریم میلیون پوت اون گوندرمشدر. مذکور اون قسما سوق ایدلمش اولوب یاقینده باطومه ادخال ایدیله‌جکدر.

— ارمنستان قابینه‌سنك سقوطی حقنده آتیدکی تفصیلات آلنمشدر:

مایسك بشنجی گونی ارمنستان پارلامنتوسنك فوق العاده بر اجتماعی وقوع بولمشدر. بو اجتماعده خاتیسوف قابینه‌سنك سقوط ایتدیگی سویله‌مش و اسباب اوخانجانیان یکی قابینه‌یی تشکیله مامور ایدلمشدر. یکی قابینه بروجه آتی تشکل ایتمشدر:

رئیس و وکلا و خارجیه ناظری — آماراسب اوخانجانیان، داخلیه و حربیه ناظری — طرمیناسیان، و مالیه و عدلیه ناظری — آبرام مولیخاندانیان، زراعت و ساعی ناظری — سیمون وراچیان، معارف ناظری — گه‌ورق قزارایان، بالاخره پارلامنتو مقررات آتیه‌یی اتخاذ ایتمشدر:

١— برآی مدتله پارلامنتونك عدم اجتماعی

٢— پارلامنتونك حایز بولوندیغی حقوق و صلاحیتك قابینه‌یه احاله‌سی

٣— قابینه ایله پارلامنتو دیوان ریاستنك حین حاجتده پارلامنتویی اجتماعه دعوت ایتمه‌سی سیاست خارجیه و داخلیه‌ده تاثیرات و تحولات اجرا ایتمك مقصدیله اسکی قابینه‌نك سقوطی قرار گیر اولمشدر یکی قابینه پارلامنتو مقرراتی موجبنجه بولشه‌ویکلر علیهنده تدابیر مقتضیه اتخاذینه مباشرت ایله‌مشدر.

— (آراچ) غزته‌سنه گوره بولشه‌ویکلری التزام ایدن آذربایجان قوای مسلحه‌سی اورلاخه گله‌رك شوشه‌یه سوق ایدلمکده‌درلر. بونلر، قره‌باغ و زه‌نگه‌زور طریقیله مصطفی کمال پاشا قوتلریله برلشمك فکرنده‌درلر.

— آمریقادن کشیده اولونان تلغرافنامه‌یه عطفا استانبول مطبوعاتنك ویردیگی معلوماته گوره جمعیت اقوام ارمنی ماندالغنی قبولدن امتناع ایتمشدر.

— بوغوص نوبار، لوندره ارمنی تجارنك موافقتلری اوزرینه انگلتره مالیوننه مع پروژه بر انگلیز — ارمنی بانقه‌سنك تاسیسی و کشادینی تکلیف ایتمشدر پارسدن بیلدیریلیور.

— صوك آلنان معلوماته نظرا (سپا)ده عقد ایدیله‌جك اولان قونفرانسه اشتراك ایتمك اوزره آلمانیا هیئت مرخصه‌سی میاننده لورد اسه‌طری، خارجیه ناظری قون سیمونس الله بر قاچ ده مالیون بولونمقده‌در. مشهور مالیوندن اولان ده‌نبورغ هیئت مرخصه‌یه داخلدر. یاقینده پارسه مواصلتنه انتظار اولونان آلمانیانك اقتصاد هیئتی، مالکز ضرر زیانو آلمانیا ایله فرانسه بیننده مناسبات اقتصادیه تاسیسی مسائلیله اشتغال ایده‌جکدر.

— بلچیقانك سوسیالیستلر قونفرانسی بروکسلده عقد ایدلمشدر. قونفرانس ایکنجی اینترناسیونال طرفندن جنوه‌ده دعوت اولونان سوسیالیستلر قونفره‌سنه اشتراکه قرار ویرمشدر.

فرانسز مطبوعاتی

— تعطیل اشغال عین صفتیله بردوام‌در شمالی مغاره‌لرده عمله‌لر چالشمیورلر. بحریه و لیمان عمله‌لرینك بعض اقسامی تعطیل اشغاله دوام ایتمکده‌در شمندوفر قطارلرینك امد وشدی حس اولونه‌جق درجه‌ده تزاید ایتمشدر. افراط پروورلردن برقاچی دها توقیف ایدلمشدر.

— اوتوز کشیدن عبارت اولان حکومت عثمانیه هیئت مرخصه‌سی چهارشنبه گونی اقشامی ورساله مواصلت ایتمشدر. تورکیا مرخصلری اولجه آلمان هیئت مرخصه‌سنه تخصیص ایدیلن اوتله نازل اولمشلردر.

— ماجارستانك صولح خطره‌سنك جوابی، سفرا قونفرانسنك قراری موجبنجه میرلای «غه‌سون» طرفندن «پادی آن» دل‌که‌لرینه تودیع ایدلمشدر.

§ تورکیا معاهدهٔ صلحیه‌سی ، مایسك اون برنجی گونی پارسده خارجیه نظارتنده حکومات عثمانیه هیئت مرخصه‌سنه تودیع ایدیله‌جکدر .

— دمیریوللر مستخدمین و عمله‌لرینك تعطیل اشغالی ختام بولمق اوزره‌در. هر طرفده شمندوفر قطارلرینك امدوشدی گیدگجه تزاید ایتمکده‌در. مغاره عمله‌لری تکرار ایشه باشلامشلردر تعطیل اشغالی ترتیب قومیسیونی عمله‌لره خطابا نشر ایله‌دیگی بر بیاننامه‌ده تعطیل اشغاله نهایت ویرلمه‌سنی اعلان ایتمشدر. مذکور قومیته طرفندن واقع تکلیف حکومتجه قبول ایدلمامشدر.

بولشه‌ویك خبرلری :

موسقووا — لهستان قومونیستلری طرفندن موسقووا‌ده منعقد قونفرده محاربه‌یه اشتراك ایتمك قراره آلنمشدر .

موسقووا — حرب راپورلری

— کیه‌ف حوالیسنده (ایرپه‌ن) نهری قربنده کائن دمیریول خطوطی اوزرنده دشمنك تعرضلرینی پوسکورتدك. اوده‌سا حوالیسنده طوپچیلرمز دشمن سفائنی بومباردمان ایتمشدر .

آزاق دکزنده اوچ دشمن سفینهٔ حربیه‌سی به‌ردیانسقی شهرینك غرب سواحلنی بومباردمان ایتمشدر. قافقاس سواحلنده (طی ئورق) سواحلنی بومباردمان ایدن دشمن سفائنی طوپچیلرمزك شدتلی مقابله‌سنه معروض قالمشلردر

انگلتره خارجیه ناظری لورد کرزون روسیه سوویت حکومتی خارجیه قومیسری چیچه‌رینه گوندردیگی بر نوطه‌ده قریم اوزرنده‌کی محاربانه نهایت ویرمك اوزره جنرال وراغه‌ل ایله دوغریدن دوغری‌یه مذاکرات صلحیه‌یه ابتدار اولونماسنی تکلیف ایتمشدر. بونکله برابر لورد کرزون مذاکرات صلحیه‌یه انگلیز ضابطانك اشتراکنی دخی تکلیف ایتدکدن صوکره محاربانك عدم تکرری ایچون انگلیزلر طرفندن قبول ایدیله‌جك اولان تامینات اعطاسنك مقتضی بولوندیغنی سویله‌مکده‌در .

خارجیه قومیسری چیچه‌رین بروجه آتی جوابی ویرمشدر :

روسیه سوویت حکومتی، انگلتره‌نك بو آرزوسنی استقباله قریم اوزرنده‌کی محاربانك انقطاعنه انگلتره و یا انگلتره‌نك گوستره‌جکی دیگر بر حکومت ایله مذاکرات صلحیه‌نك ابتدار اولونماسنه آماده‌در شویله‌که قریم جبههٔ حربینك فاتنز (ایقویداسیون)ی اجرا ایدلسون . سوویت حکومتی مذاکرات مذکوره‌یه انگلیز و وراغه‌ل ضابطانك اشتراکنه موافقت ایتمکده‌در .

قافقاس ساحهٔ حربیه‌سنه گنجه، اوراده محاربات منقطع اولمش و روسیه سوویت حکومتی دوغریدن دوغری‌یه قوشو حکومانه مراجعتله مذاکرات صلحیه‌نك ابتدار اولونماسنی تکلیف ایتمشدر. قافقاسیاده بولونان انگلیز منافعنك سوویت حکومتی طرفندن نظر اعتباره آلنه‌جغی وعد اولونور. چیچه‌رین اشبو مذاکراتك انگلیز و روسیه بیننده‌ده مذاکرات صلحیه‌نك باشلانماسی ارزوسنی اظهار ایله‌مشدر. بیطلوف استقامتنده فراسنوبه‌نك شمالنده اوتوز ومرست اوزرنده عساکرمز دشمن تعرضلرینی پوسکورتمشدر. ایقومن استقامتنده اشاغی بیره‌زین حوالیسنده ته‌ره‌زینا نهرینی مرور ایچون تعرض ایدن دشمن عساکرمز طرفندن دفع ایدلمشدر. مایسك آلتنجی گونی کیه‌ف حوالیسنده دشمن ایله شدتلی محاربات اولمشدر. آقشام اوزری دشمن شهری و جوارینی ضبطه موفق اولمشدر. دشمنه قارشی مضادهٔ مدافعه‌ده بولونان قطعاتمز ویریلن امر اوزرینه دینپر نهرینك صول ساحلنه دوغری رجعت ایتمشدر. طاراشچی حوالیسنده شدتلی محاربات واردر. قریم جبهه‌سنده تفك انشلری تعاطی ایدلمشدر. پره‌قوپ سواحلنی دشمن سفائنی بومباردمان ایتمشدر. دشمن سفائنی ساحلده بولونان دیگر جبهه‌لرمزی دخی بومباردمان ایتمشدر.

ایکنجی سنه

اسلام کورجستانی

صاحب امتیاز : محمد تقی آباشیدزه

اداره‌سنه : باطوم صادوویایا نومرو ۱۰ و شه‌باولفتی نومرو ۷ , تلغراف ادرەسی : باطوم اسلام کورجستانی تلفون نومروسی ۱۴

غزته‌یه عاید اوراق و مکاتب (اسلام کورجستانی) اداره‌خانه‌سنه کوندرلەلیدر

آبونه شرائطی
باطوم شهری و لواسی ایچون
بر آیلغی . . . . . ۱۰۰ روبله
ایکی – . . . . . ۲۰۰ –
اوچ – . . . . . ۳۰۰ –
خارج ایچون
سنه‌لکی . . . . . ۹۴۰ روبله
آلتی آیلغی . . . . ۴۸۰ –
اعلان ؛ شرایطی قرارلاشدیرمق ایچون اداره‌یه مراجعت ایدلملیدر

نومرو ۳۵۶
سنه ۱۳۳۶
۱۹۲۰
۱۱ مایس
صالی

فیأتی ٥ روبله (اسلام کورجستانک تخلیصی جمعیتک) نشر افکارینه خادم سیاسی، اقتصادی، علمی ادبی یومی غزته‌در فیأتی ٥ روبله

بولشه‌ویکلر
باکو ــ باطوم

باکو ایله باطومک قافقاسیاده اهمیت اقتصادیه‌لرندن بشقه بیوک بر اهمیت سیاسیه‌لرنده واردر. باکو ایله باطوم الک یاقین تاریخلرده بیله الک مهم حادثات سیاسیه‌یه صحنه اولمشدر. معمافیه بز بوایکی قطعه‌نک اوزاق و یقین صفحات سیاسیه‌سندن بحث ایده‌جک دکلز، انجق شونی بر چوق سنه ظرفنده باکو ایله باطوم، قافقاسیانک بوایکی قطعه‌سی بالخاصه روس سیاستنک تحت تأثیرنده قالمشدر. بو تأثیرلر وصلتک ایکی منبع سیاسیسندن دوغمقده‌در. بو منبعلر (ده‌نیکین) و (بولشه‌ویك) منبعلریدر. (ده‌نیکین) اولسون (بولشه‌ویك) اولسون بونلر روسدرلر، هرایکی زمره منتظم بر روس سیاستی تعقیب ایتمکده‌درلر.

(ده‌نیکین) و (بولشه‌ویك)، بونلر روسلغك ترس یوزلریدر. بز بو خصوصده‌کی افکار وملاحظه‌لرمزی بوندن یکرمی کون اول برقاچ مقاله ایله ایضاح ایتمشدك، شمدی تکرار ایده‌جك دکلز، انجق شونی سویله‌یه‌جکزکه روس ده‌نیکین سیاستی (باکو) ایله (باطومی) الده ایده‌مه‌مشدر.

کرچه ده‌نیکین اوردولری شمالی قافقاسیا جمهوریتنی سیلوب سوپوره‌رك کورجستان وآذربایجان حدودلرینه مدهش قوتلریله دایانمشلر و آرقه‌ده ارمنستان جمهوریتنك کندیلرینه پك مساعد وضعیته استناد ایدوك بوایکی جمهوریتده اوردن قالدیرمق املارینه دوشمشلرسه‌ده هرایکی جمهوریتك یعنی کورجستان ایله آذربایجانك عاقلانه تدبیرلری ومشترك سیاستلری بونلردن کندیلرینی ساحل سلامته چیقارمشلردر. بوصورتله برطرفدن آذربایجان و کورجستانك اتفاقی دیکرطرفدن باطومده‌کی تشکیلات ملیه‌مزك فداکارانه مساعیسی سایه‌سنده باکو ایله باطوم ده‌نیکین آمالنه سد ایدلمشدی، بالآخره ده‌نیکین تشکیلاتی پریشان اولمشدی. فقط موجود اولان انقاض وخاطره‌لر مرفقط اونك تعقیب ایتدیکی روح سیاست باقی قالدی. شمدی بوروح سیاستی بولشه‌ویکلر دها بیوك برشدتله تعقیب ایتمکده‌درلر. شمدی روس بولشه‌ویکری، روس

ده‌نیکینجیلرینك باکو ایله باطومده اوینادقلری رولری، اعتراف ایتمك لازمکیرکه دها بیوك بر مهارتله ایفا ایتمکده‌درلر. فی الحقیقه (باکو) ایله برابر بوتون آذربایجانك بر لحظه‌ده روس بولشه‌ویکری طرفندن ضبط وفتح ایدلمسی بزم مطالعاتمزك صحتنی اثبات ایدر.

شمدی‌یه‌قدر (باکو) بویله بر سیاسی کیبازه‌لکه هیچ بروقت دوچار اولمامشدی. خصوصا (باکو) بیك توزلوفرصتلرك مدیونی اوله‌رق مستقل برجمهوریتکده پایتختی ایدی، برطرفدن مساواتجیلر دیکر طرفدن اتحادجیلره بردولت حیثیتیله قابل تألیف اولمایه‌جق بر صورتده جمهوریت حدود وپایتخت قپولرینی روس بولشه‌ویکرینه آچیویرمشلر. وبوصورتله روسلری قافقاسیانك بوکوزل کوشه‌سنه یرلشدیرمشلردر. بز آذربایجان ملتنك کندی حکومتی ودیپلوماتلری طرفندن سوروکلندیکی فلاکتلرك دهشتنی بوندنصکره کوره‌جکز وکوره‌رك جدا متأثر اوله‌جغز، بزم فکرمزجه مستقل آذربایجان مؤسسه‌سی پك کوچ قابل استرداددر، وبلکه ده استردادی مستحیلدر. روس بولشه‌ویکری (باکو) ده‌کی آ کنتلریله تصل آذربایجانی استیلا ایتمشلرسه اویله‌جه‌ده (باطوم) ده‌کی آ کنتلریله تکمیل باطوم حوالیسنی استیلا ایتمك ایسته‌یورلردی.

باکو ایله باطوم حادثاتنك بوبرینه چوق مشابهتی واردر. باکو ایله باطومده‌کی روسلر اولجه دها زیاده ده‌نیکین نامیله اورتایه آتلمشلردی، بونلر کرك باکوده و کرك باطومده بعض یرلی تشکیلاتی ده الده ایتمشلردی فقط ده‌نیکین مرکز تشکیلاتی داغلدقدن صوکره بزم ده‌نیکینجی بوصاقلرمزك هپسی بالشه‌ویك نامی آلتنده هر ایکی شهرده‌ده اورتایه آتلدیلر وینه یرلی تشکیلاتك بعضیسنی آلت اوله‌رق الده ایتدیلر، باکوده اتحادجیلر باطومده صدای ملتجیلر ایشته بو قبیل یرلی تشکیلاتدندر. باکوده نائل امل اولان روس بولشه‌ویکری باطومده‌ده نائل امل اوله‌جقلرینی امید ایدیورلردی فقط بو امیدلری بوشه چیقمشدر، و دائماده بوشه چیقاجقدر، باطوم اوبلاستی تشکیلات ملیه‌سی ده‌نیکین ویا بالشه‌ویك قیافتنده باش، فیس کوسترن روس سیاستیله دائما مجادله ایده‌جکدر وبو مجادله سنده دائما کورجستان دولت جمهوریه‌سنك

مقابل معاونتلرینه استناد ایده‌جکدر. باطوم عمله قومیته‌سی بولشه‌ویك رؤساسنك کبنلرده توقیفی پك شایان دقتدر، شمدیلك داریسی بونلرك آ کنتلرینك باشنه دیرك و علاوه ایدرزکه باطوم هیچ بر وقت باکوده اولدیغی کبی سیاسی بر کیبازه‌لکه صحنه اولاماز. یارینکی مقاله‌ده بز بو خصوصده براز دها اطرافلی مطالعات نشر ایده‌جکز.

داخلی حوادث

ــ انکلیز حکومت محلیه طرفندن ویریلن امر موجبنجه مایسك بشنجی کوننده اعتبارا پوسته ایله کوندرله‌جك

بالعموم مکاتب و تلغرافنامه‌لر سانسوره تابع طوتوله‌جقدر.

ــ اوچنجی پولیس دایره‌سی قومیسر معاونی جاپاریدزه‌نی تحقیر ایتدیکندن دولایی ژوقروف نام شخص توقیف ایدیله‌رك حبسخانه‌یه القا ایدلمشدر.

ــ مایسك دوقوزنجی کونی میخایلوفسکی جاده‌سنده ایران ضابطاندن یوزباشی م. محمدوف ایله اوراه‌جی بیننده منازعه ظهور ایتدیکندن میلیس افرادی طرفندن هر ایکیسی پولیس دایره‌سنه کتیرلمشلردر.

کورجستان قرارکاه عمومیسنك حرب راپوری :

کاکره، باطوم وآرداخان جبهه‌لرنده سکونت واردر.

خرام کوپریسی منطقه‌سنده وضعیت غیر مبتدلدر.

فوتیاو منطقه‌سنده مایسك سکزنجی کیجه‌سی هرایکی طرفدن تفنك وشرابنول آتشلری تعاطی ایدلمشدر. قازبك، روق ومامیسون منطقه‌لرنده سکونت واردر.

سووت روسیه‌سنك هزیمتلری
توالی ایدیور

غزته‌مزك دونکی نسخه‌سنك قسم مخصوصنده لەنین حکومتنك کورجستان دولت جمهوریه‌سنه جوابا کوندردیکی نوطه‌نك خلاصه‌سنی نشر ایتمش ایدك. مذکور جوابی نوطه‌ده سووت روسیه‌سنك خارجیه کومیسری چیچه‌رین، کورجستانله حربك ارزو ایدلمدیکنی کورجستان حدودلرینك نه‌لردن عبارت بولندیغنی و خصوصات مذکوره‌نك تأمینی زمننده بولشه‌ویك قطعات عسکریه‌سنه اوامر لازمه‌نك اعطا قلندیغنی بیلدیریور.

بوکون تلقی ایتدیکمز آلدیغمز غزته‌لر سووت روسیه‌سی حقنده پك اهمیتلی خبرلر ویرمکده‌درلر. و دامه چیچه‌رین، بیوك بریتانیا حکومتنك تأسیس مناسبات خصوصنده امرانه ویردیکی جوابك تماما قبول ایتدیکنی انکلتره خارجیه ناظری لورد کرزونه بیلدیریور، سووت حکومتنك قبول ایتدیکی تکلیفاتده چیچه‌رین، « منسوب بولوندیغم سووت حکومتی، انکلتره نامنه خارجیه ناظری لورد کرزون طرفندن واقع اولان تکلیفلری واسع میاسده قبول ایدر، حکومتم

تکلیفکز موجبنجه جنرال وراهەل ایله خصوصات مذکوره‌نك تأمینی ایچون مذاکراته ابتدار ایتمکه حاضردر » دیور و عینی زمانده قریم اوزرنده اجرای حرکات ایدن

[illegible]

بوکونکی [illegible] سوك حوادث خارجیه [illegible] شهرلرینك سقوط ایتمك اوزره اولدیغی بیلدیریور، حاصلی بوتون بونلردن اکلاشیلیورکه چیچه‌رین سووتی، صوك بر هفته‌لك هجوملردن و مغلوبیتلردن اودرجه تلاشه دوشمشلرکه بوکون بیوك بریتانیانك بوتون تکلیفلرینه بوبون اکمکه مجبور اولیور، روسیه سووت حکومتی حقنده یاقالم دها نه‌لره شاهدی اوله‌جغز.

خارجی حوادث

آمریقاده بر میلیونرك محکومیتی

نویورقدن (دەیلی اکسپره‌س) ه چکیلن بر تلغرافنامه‌یه کوره آمریقا اعیان اعضاسندن (تروسان نیوبه‌ری) ۱۹۱۸ انتخابات حیله